

VIIEAASTANE EO

Eeloleval laupäeval, 14. detsembril pühitseb oma viiendat aastapäeva TPI ettevalmistusosakond. Sel puhul mõtteid vestlusest ettevalmistusosakonna juhataja, autoteede kateedri vanemõpetaja AADU TALTSI-GA.

NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrusega nr. 681 20. augustist 1969 anti töölis- ja maanoortele uude kõrgema hariduse saamise võimalus: kõrgemate koolide juurde loodi ettevalmistusosakonnad. Võib nentida, et ettevalmistusosakond TPI-s on end õigustanud. Kõik noored ei astu pärast keskkooli kohe kõrgemasse kooli — vahepeal töötatakse, abiellutakse, käiakse armeeteenistuses. Edasised aastad aga näitavad sageli siiski kõrgema hariduse vajalikkust. Ettevalmistusosakond tuleb siin appi neile, kes vahepeal mõnda aega õppimisest kõrval olnud. Osakond annab seega võimaluse ühelt poolt keskkooliprogrammi kordamiseks ja teiselt poolt kohanemiseks kõrgema kooli miljöoga.

EO kaudu on instituudi täienduskooli üliõpilasteks saanud hulk noori, kes end õpinguaas-

tate vältel on väga tublist küljest näidanud. 14. detsembril EO kokkutulekul räägitakse neist ja neile kindlasti palju häid sõnu. Ennetavalt olgu siinkohal mainitud terve rida edisi EO-lasi: Tõnu Soodla (MT-91), Eino Masing (MM-31), Roman Nahkur (MM-71), Vladimir Buržin (LA-77), Nikolai Norikko (AJ-57), Jüri Peremees (AV-97), Hergi Kruusimaa (KÜ-61), V. I. Lenini nimelise stipendiumi laureaat, Tiit Tamm (TM-31), Mart Maidre (TM-51), Jüri Merimaa (E-37), Aleksander Kaijanen (ED-71), Jaan Mark (TM-31). EO-st on alustanud ka meie komsomolikomitee kolm tublit liiget, kelle nimed paljude jaoks ehk ei vajagi kommentaare: Leo Dapon (KO-51), Ewe Kaselaan (KO-31) ja Jako Eentsalu (MT-91).

1. detsembril lõpetati järjekordne vastuvõtt EO päevasesse osakonda. Eestlaste avaldusi oli osakonda. Soovijate avaldusi oli 150. Kuidas ja keda just vastu võetakse, millised on EO-s õppimise tingimused — kõige selle kohta saab täpset informatsiooni TPI ettevalmistusosakonda astujate tarbeks koostatud teatmikust.

SOTSIALISTLIK VÕISTLUS

Juhend — võistluse alus

Sotsialistlik võistlus on saanud meie instituudi elu koostisosaks. On selge, et igal aastal tahetakse seda korraldada paremini. Palju peaks kasu olema asjalikust ja põhjalikust juhendist. Selle viimane variant astuski novembri keskel täielikult jõusse. Kommenteerime mahukat juhendit allpool lühidalt selle ühe koostaja, a/ü-komitee liikme OLAV AARNA abiga.

***

Osavõtjad jaotatakse viide sotsialistliku võistluse alagruppi: teaduskonnad, kateedrid, teadusliku uurimise laboratooriumid, isemajandavad osakonnad ja allasutused, osakonnad ja allasutused.

Alagruppide paremusjärjestus määratakse nende aastase aktiivsuskoeffitsiendi alusel. See saadakse võistluse aluseks olevate töönäitajate ja grupiekspertiisi teel määratud hinnangu summana. Kateedrite paremusjärjestus selgitatakse kahes etapis: 1) teaduskondade paremad kateedrid, 2) nende hulgast instituudi parim kateeder. Paremusjärjestus selgitatakse välja ühe kalendriaasta töötulemuste põhjal, kokkuvõttes tehakse 1. veebruariks. Selleks moodustatakse üleinstituudiline komisjon, kes teeb oma lõpliku otsuse a/ü-komitee õppe-teadusliku töö komisjoni poolt ettevalmistatud materjalide alusel.

Eksperthindamine võimaldab arvesse võtta täiendavat informatsiooni poliitkasvatustöö,

töödistsipliini, töökaitsese, töökultuuri ja ohutustehnika, kultuuri- ja sporditöö olukorra kohta. Ekspertiis seisneb selles, et iga ekspert reastab teaduskonnad, kateedrid, teadusliku uurimise laboratooriumid, osakonnad ja allasutused paremuse järjekorras, juhindudes igapäevases töös kujunenud üldmuljest.

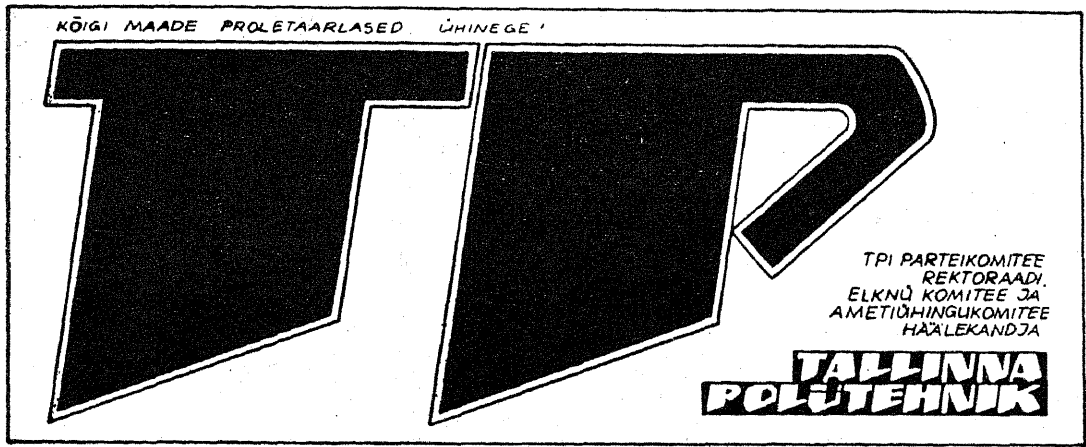
Sotsialistliku võistluse tulemused avaldatakse TPI rektori käskkirjas.

Premeerimine. Võitjaid autustatakse nii: parim teaduskond saab 500 rubla, kateeder — 100 rubla, teadusliku uurimise laboratoorium — 100, isemajandav osakond — 100, osakond ja allasutus — 100. Nimetatud summad kasutatakse esikohale tulnud teaduskonna, kateedri, laboratooriumi, osakonna ja allasutuse juhtkonna ja teiste töös silmapaistvate töötajate premeerimiseks.

Võitjate nimed kantakse instituudi autahvliile. Võitnud teaduskonna, kateedri jne. juhtkonna ja teenekate töötajate fotod pannakse välja instituudi autahvliile.

Võistluse juhendi nn. sissejuhatavale osale (eesmärk, osavõtjad, premeerimine) järgnevad mahukad lisad eraldi kõikide võistluses osalevate alagruppide kohta. Nendes on täpselt kirjas teaduskondade, kateedrite — kõikide võistlevate gruppide töö hindamise arvulised näitajad.

Võistluse juhend täielikul kujul ilmub lähemal ajal meie rotaprintilt.

Nr. 35 (765)

Reedel, 13. detsembril 1974

XXVI AASTAKÄIK

KUS KÄIDI

● Nädal aega veetis Tšehoslovakkia SV-s Prahas meie komsomolikomitee delegatsioon: komsomolikomitee sekretär Toomas Masing, arvestussektori juhataja Leili Eentsalu ja komitee õppesektori juhataja Viljar Meister. Viibiti Praha Kõrgemas Majanduskoolis, kus sõlmiti koostööleping 1975. aastaks. Eeloleval suvel on kavas vahetada

Praha Kõrgema Majanduskooliga ka ehitusmaleva rühm.

● Helsingist tulid tagasi meie komsomolikomitee liikmed, kes vastavalt TPI ja Helsingi Kõrgema Tehnikakooli vahelisele koostöölepingule käisid Soome üliõpilaste juures vastukülaskäigul (oktoobri lõpul viibisid soomlased TPI-s).

Sessieelseid mõtteid

Kui ilus on maailm esimestel koolinädalatel. Kõik eksamid ja arvestused, projektid ja kodutööd on kusagil kaugel siniste lumiste mägede taga.

Nõnda läheb see edasi nädala, teise, lõpuks ei märkagi, et muretuses on kadunud terve kuu, millest kiiresti kaksik võib saada.

Tuleb november. Pühadeaeg Lõbus igatahes. Kuis saadki siis raamatulehti lappama hakata.

Loengukonspetsiivid kasvavad. Üha vähemaks kipub jääma jõud, mis kuhjuvatest kirjalehekülgedest üle võiks käia.

Ja siis kaldume ülemäärasse pessimismi. Nagu peakski nii olema, et ei suuda mõista, mida loenguil räägitakse. Leiame end korraka palju probleeme eest, mille lahendamiseks kuluks tõhusaid tundide mitmete allikate uurimisel.

Kus aga nüüd!

Eks tee proovi korraldada laboratoorseks tööks ette valmistada, kui tarvis täita kaks eelmist aruannet. Tohtu ja esindusliku vormi taha kipub nii mõnigi sisuline teadmine ära kaduma. Kas ei ole veel see aeg, mil tuleks välja töötada nüüdisaegseid laboratoorse töö vorme? Et tudenoid saaksid igast praktilisest tööst vürskaid, uue vaatenurga alt

pakutud teadmisi, mitte aga oskusi, kuidas koostada mahukaid protokolle.

Kõik laborid on aga semestri lõpul n.-õ. hobi. Põhitegevuseks saab hoopis kursuseprojekti(de) ja kodutööde tegemine. Joonised võtavad oma aja. Kui tahad käia ka loengutel ja peale õppimise paar tundigi päevast mõne meelstegevuse jaoks näpistada, siis tuleb küll unestada lisa võtta. Ent see kestab ju vaid mõned nädalad — semestri lõpuaja.

Rahulike loengutundide vahel on nüüd ka palju kontrolltöödekest. See kõu müriseb oma jõus ikka siis, kui semestri lõpuks nägemispiirkonda jõuab. Just siis on kuhjunud kokku sellised laengud, mis kuidagi teist ei lahene. Eks saab siis väikugi. Omamoodi tore aeg.

Kui kaks korda aastas end kokku võtad ja pisut rahmeldad — on seda palju? Aga kui prooviks järgmisel aastal pidevalt, iga päev mitte küll nii intensiivselt, kuid siiski mõned head tunnid tarkuseaabitaid soida? Nii ju meid ka õpetatakse: «Töötada tuleb süstemaatiliselt, järjekindlalt.» Ehk õnnestub... tuleval semestril...?

IVO KARLEP

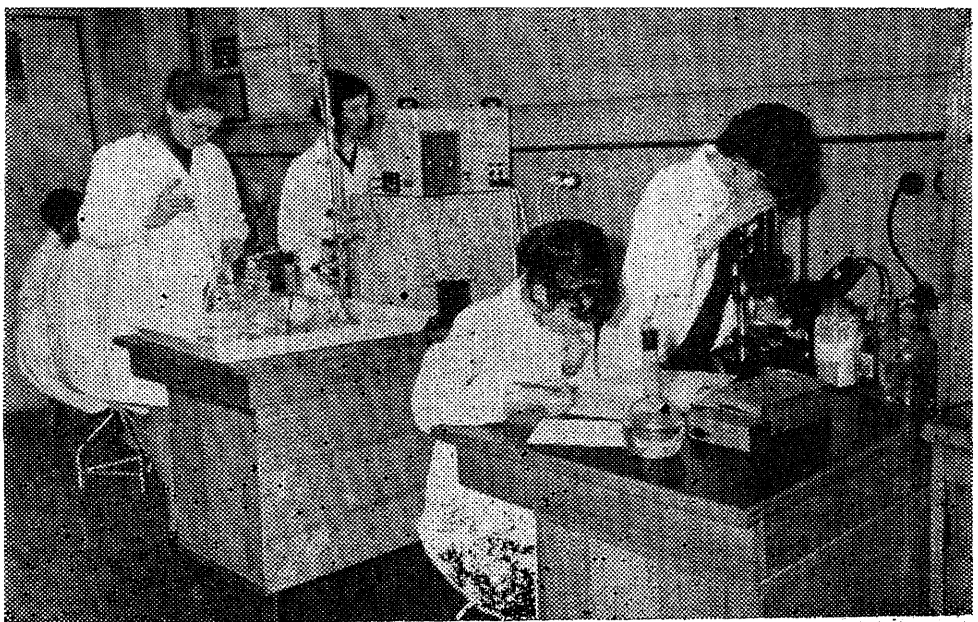
Konverents Vilniuses

27.—28. novembrini toimus Vilniuses kohaliku ülikooli üliõpilaste ametiühinguorganisatsiooni järjekordne aruandlusvalimiskonverents. Peale TPI olid külalistena esindatud Moskva Energeetikainstituut, Sevastopoli Aparaadiehituse Instituut ja kõik Leedu kõrgemad õppeasutused oma delegatsioonidega. Võrreldes toimunud konverentsi VRÜ-s hiljuti meil läbi viiduga, on rõõm tõdeda, et TPI-s on organisatoorne külg parem, sõnavõttud konkreetsemad, mis lühendab vajalikkude aega, eesti keelt mitteoskajatele tõlgitakse ettekanne, vene keelde. Mis Vilniuses aga meeldis, oli see, et delegaatidele korraldati kontsert peale ametlikku osa. Külalistele, vanale ja uuele komiteele aga bankett üliõpilaskohvikus.

Teistest liiduvabariikidest saabunud delegaatidesse suhtuti suurima tähelepanuga. Järgmisel päeval korraldati meile ühine vestlusring kohalikus a/ü. komitees, kus vaagisime suhete edasiarendamise võimalusi, sest nii VRÜ, MEI ja SAI omavad meie instituudiga juba varasemaid suhteid.

Lõpuks veel: vilniislased arvasid, et meie, tallinlased, ei oska trollibusse otstarbekalt kasutada — jääme tagumiste uste juurde tunglema, kuna keskel on samal ajal hõre. Vilniuses tõepoolest sellist pilti ei kohanud.

GENNADI SAKS
TP-51

● Loengud, siis laborid, siis raamatukogu, siis veel laborid... Meil või mujal PI-des, igal pool, eriti enne sessiooni.

ÕNNITLEME LAUREAATE

ELKNÜ 1974. aasta teadus-, tehnika- ja tootmisalase preemia laureaatide hulgas on ka

TPI teadusliku uurimise sektori juhataja JÜRI TANNER, automaatikakateedri dotsendi kt. OLAV AARNA ja teadusliku uurimise sektori vanemteadur JUHA KALLAS.

Iga inimese, nii ka minu trotslik ja sageli küste toimiv mina ei taha leppida sellega, et aeg ja aastad täiesti kustutaks neid raskeid sisetorme, muundumisi, valusat kojuigatust — õudusi, mida tõi kaasa sõda.

Minu sõjatee algas nii, nagu paljudel teistel. Ihus suvepäev oli... Minu tookordse kodulinna Tartu tänavakivid hõõgusid südasuvisest päikeselõõmest. Tänavatel oli vähe inimesi — ja needki, kes vastu juhtusid, ruttasid kuhugi enesesetõmbunult. Kuhu, ei tea.

Minu astusin nagu roheline pamp, seljas endasuurune sõdurikott ja vasaku kaenla all viulikast, mööda Võru tänavat Tartu Töölismajja (praegune EPA peahoone). Seal olid koridorid saginat täis. Mind suunati ruumi, kus istusid karmi ja märelise nägudega mehed — Sassi, Avald, Kurme, ja üks pikk, kõhn ja hirmus paksude mustade kulmudega mees. Keldrikorrusel anti mulle pilotka ja väike karabiin. Ja nii see algas — olin sõjamees Tartu hävituspataljoni staabi vahikonna koosseisus, kes ootas edaspidiseid käsklusi.

Oli mingi uuduse- ja arusaamatuse ärevus. Öösel häire, ärasõit veomasinal kastide otsas. Hiljem selgus, et need olid laskemoonakastid. Ei olnud aimu, et mööduvad päevad, nädalad, kuud, venides pikka-aegade eemalolekuaastateks kodust, omastest, kodumaast.

Nendest päevadest on jäänud kõige sügavamalt mällu kohtumine surmaga. Olime jõudnud Torma mõisa (Mustvee—Jõgeva maantee ääres), kus peatusime mõned päevad. Saksa haakristiga hävituslennukid pommitasid Mustveed ja andsid leekkuulide valanguid meilegi. Ja siis see juhtus. Ühel ennelõunal jälitas too haakristlane Punaarmee veomasinat, mis lähenes Tartu poolt. Kabiinis istusid kaks noort sõdurit. Just Torma mõisapargi teeääril peatus masin, sakslane pikeeris, ei tabanud, punaarmeelehed hüppasid välja, et jõuda iidsete puude varju. Lennuk pöördus tagasi, andis uue valangu ning kadus. Rohelisele murule, ainult paar sammu päästvast tammest, jäi lamama lapsejuustega sõjamees. Veri, erepunane, valgus rohuliblede vahelt parigiteele. «Kurradi raisakullid,

te ei pääse!» katkestas tumma vaikuse Kaarel Ird. Nagu ükiline ja pimestav verehoog ajju, nagu tähtedesadu ja hull tuulispask hakkas liikuma nägemuste vool. Tuhanded pildid olnud ja olemata asjadest. Tuhat kisendavat ülekohut, tuhat hullumeelset needust, tuhat hirmsat vanmet. Viha ja valu inimese pärast võitlesid südames. Hiljem mõistsid, et «süga- galle mõistmiselle viib üks see tõde, mis on koget oma ahastuse seen» (ei mäleta, kus ja kes nii ütles). Ränkemas sõjatee oli ees...

Rindesõprus. Seda on sõnades raske väljendada. See kujundab su uueks inimeseks. See on anda, kinkida, laenata, usaldada või jagada kas või väikseimgi osa oma südamest ja südametele — ärevatele, õnnetuile, armastavaile, nukraile. See on leegitseda, kannatada, olla õnnelik koos. Sest ilma, et südamele midagi antaks, ei ole võimalik võidelda, elada, mehiselt kannatada. Tunnetad, et ei vajata ainult tugevaid päid, vaid rohkemal määral vastupidavaid südameid.

Sõjajärgsel aastail oli mul

TPI-ga vähe kokkuputeid. Instituudiga olen seotud alles 1957. aastast, mil asusin tööle EKP Kalini rajoonikomiteesse. Ja tollest ajast ongi TPI minu jaoks tänaseni olnud teiseks koduks oma rõõmude ja muredega ning toredate inimestega. Halle jurkseid on tulnud selle aja jookul palju juurde, ent alati ka uhkustunnet, kui

kuuled kiidusõnu meie, s. o. TPI kasvandike kohta.

HELE JOONASE
parteikomitee sekretäri asetäitja

Ka juuresolev foto pärineb minevikuaastaist — täpsemalt aastast 1946, mil Hele Joonase oli Tallinna Juriidilise Kooli direktor.

Spordikompleksi ehituselt

Esimene sissekanne spordikompleksi ehituse päevikusse tehti 10. märtsil 1972. aastal, kui süü esmakordselt tööle tuldi. Viimane sissekanne, nagu ütleb ehituse vanem töödejuhataja UNO ANDRE, tehakse selle aasta lõpul, kui kompleks avab uksed.

Ehituse vanema töödejuhataja amet on eriti vastutusrikas. Just siin, ehitusel, muutuvad projekti pliiatsijooned telliste ja laudade hunnikuiks, raskeks ja sitkeks seguks.

Vanem töödejuhataja Uno Andre ei tööta ehitusel esimesi aastaid. Ta oli üks meie instituudi õppekorppuste ehitajaid.

«Teie instituudiga olen ma ammu seotud. Rohkem kui kümme aastat tagasi ehitasime uusi korpuseid: algul viienda, siis neljanda, kolmanda, teise — igal aastal ühe. Kõige raskem oli lõpuks esimene korpus. Seejärel töötasin keemiatstituudi ehitusel, ehitasin Marzi-puies-tee sünnitushaiglat, seejärel hakkasime ehitama spordikompleksi. Nüüd anname selle ekspluatatsioonile.»

Vanem töödejuhataja kõneleb rahulikult, veenvalt. Igüks nendest objektidest on nõudnud jõudu, tööenergiat. Ja on kahekordselt meeldiv, kui tehtud töö ei lähe tühja, vaid saab inimestele tõesti vajalikuks.

Minu jaoks isiklikult oli kohtumine Uno Andrega meeldiv ja ootamatu. Tema juhtimise all ehitatud instituudis õpin mina ja mu abikaasa; haiglas,

mille ehitamist ta juhtis, sindis mu tütreke Nataška...

Valmistusin esitama töödejuhatajale küsimusi, kuid ta ise ennetas mind ja rääkis kõigest: «Möödunud aastal võtsid spordikompleksi ehitajad kohustuse anda objekt üle 5. detsembriks, kuid... Ei arvestanud tollal oma jõudusid. Ait vedas ka Lenigradi firma, kes pidi paika panema metallvõred, aeglaselt läheb põrandaplaattide panemine: siiani on nende defitsiit, raskusi oli klaasi saamisega... Aga eriti ebameeldiv pilt on, kui tuled hommikul tööle ja need huigaaanide poolt puruks pektstud aknaid. Kivi viskamine ju palju jõudu ei nõua...»

Töödejuhataja räägib rahulikult, kuid on tunda, et ta kogu ehituse pärast kogu aeg südant valutab.

«Spordikompleksi lõpetamise tähtaeg on selle aasta neljas kvartal. See tähendab, et 30. detsembriks peame täielikult sooritama kõik veel tegemata tööd. On jäänud veel katta seinad, punaste tellistega (seda ei saanud me siiani teha, sest polnud lõpetatud elektrijuhtimistiku paigaldamine). Muidugi peame lõpetama maalri- ja krohvimeistritööd, põranda katmise saalis. Suurt probleemi kujutas endast niisuguse suure hoonet kütmine. Paigaldatakse kaht Saksa DV-st pärit konditsioneerijat. Ülejäänud osa küttest on nagu ikka radiatoritega. Soovi- strass on paigaldatud juba ammu.»

Suureks abiks on ehitusel olnud ja on TPI üliõpilased ja töötajad. Nüüd töötab ehitusel iga päev 15 inimest. Üliõpilased aitavad telliseid kohale tuua, laudu laduda, segu tassida, ehituspriidust koristada.»

«Täna on laupäev ja vagunis, kus vestleme, vähe rahvast Aga eile polnud vanemal töödejuhatajal minutitki vaba aega. Laual helises vahetpidamata telefon, aina tuli inimesi. Ja nagu rahutu töö sümbol oli tuhatos varsti kuhjaga täis. Väljusime. Uno Andre kutsus ehitust oma silmaga vaatama. Juhtmete ämblikuvõrk on kogu saali ja hoone endasse mähkinud, lõhnab värsked värvi jürgi, all, saalis toksivad haamrid, igalt poolt kostab hääli. Lähime fuajee ja laskume keldrikorrale.»

Jah, kompleksis on keeruline elektrisüsteem. Tuhanded juhtmed surunduvad niitidena kesk- kolektori juurde. Noor mees, montöör, orienteerub selles keerukuses hästi. Meid nähes naeratab ta sõbralikult.

Läheme edasi. Töödejuhataja näitab tunnelit, mida mööda liigub konditsioneerijast saali soe õhk. Seda tunnelit mööda võib vabalt autoga sõita

Tõuseme uuesti esimesele korru- sele. Uno Andre annab seletusi: «Siin, nendes ruumides hakkavad töötama arstid, masseerijad...» Siseneme ühte neist ruumidest. «Vaadake», üt- leb töödejuhataja, «lagi on siin tehtud uuest sünteetilisest materjalist. See materjal on ker-

ge, ei anna müra edasi, on seli- sena väga hea kasutada.»

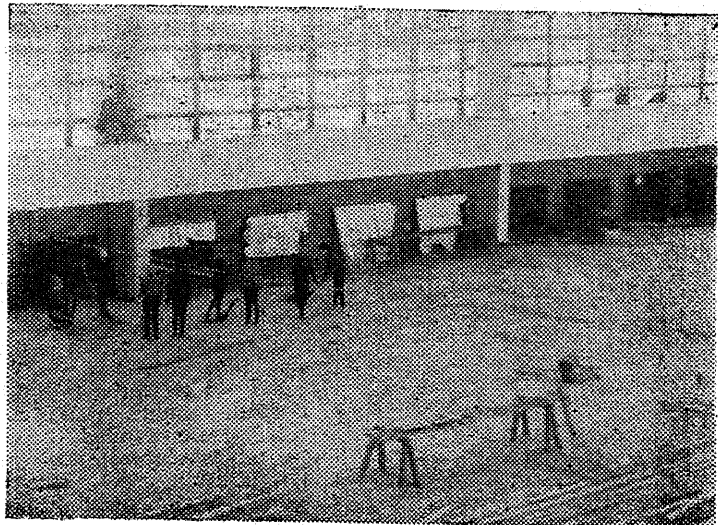
Oleme teisel korru- sel. Siia tuleb kehalise kasvatus- teeder. Head, mugavad ruumi- hakkavad kindlasti meeldima neile, kes siin tööle asuvad.

Jõuame saali. Täitarlapsed- maalrid valmistavad seinu hoo- likalt värviga katmiseks ette. Ajal, mil Uno Andre tutvus- tas mulle spordikompleksi, pöördusid tema poole paljud töölised. Ta rääkis nendega lihtsalt, sundimatult. Aga pol- nud samas ta toomis ka fami-

liarsust, jutt oli asjalik. Oli tunda, et töödejuhatajat kuula- takse mitte sellepärast, et ta on ülemus, vaid seepärast, et teda austatakse, tal on autori- teeti.

Varsti on uusaasta, inimesed istuvad peolauda, tõi tatakse veinipokaal ja soovitakse uueks aastaks õnne ja tervist. Ja pä- rast kordalainud tööaastat on täielik õigus pidada va- nemal töödejuhatajal Uno And- rel.

IGOR MIHHAILITSENKO
KA-57

● Nii töötatakse praegu spordikompleksil.

TPI arvutusmatemaatika ka- teedri dotsent Jüri Lamp viibis 10 kuud teaduslikul stažeerimisel Ungari RV-s Budapesti Tehnikaülikoolis. Pärtsime tem- malt, mida ta seal tegi ja mida nägi.

● Kõigepealt pisut oma tööst ja töökohast Ungaris.

Tehnikaülikoolis on kuus teaduskonda, neist igatüüpi juures matemaatika kateedrid. Uurisim oma doktoritööga seotud probleeme, nimelt ridade teooriat, keemiateaduskonna juures ol- vas matemaatika kateedris.

Kateedri juhataja professor Kralik tegeles sama probleemi- ga. Matemaatikute keskuseks Ungaris on TA juures asuv Matemaatika Instituut, mille spetsialistidega toimus ka rida kohtumisi.

Ungaris on väga head raam- atukogud, eriti hea raamatu- kogu on Matemaatika Instituudil.

● Mida nägite-kuulsite-saite teada sealsete tudengite elust? Koos õhtuse- ja kaugõppe- teaduskonnaga on Budapesti Tehnikaülikoolis tudengeid 12000. Õhtune ja kaugõppe- teaduskond komplekteeritakse vastavalt soovijate arvule.

Et saada diplomeeritud inse- neriks, on vaja õppida viis aastat, tehnilise inseneri õppeaeg on aga kolm aastat. Vahe on selles, et tehniline insener kraa- di kaitsta ei saa. Kumb insener tudengist saab, selgub teisel

kursusel soovivaalduse ja õppe- edukuse põhjal. Erinevuseks meie suurkoolidest on see, et hinne «2» on veel rahuldav. Samuti see, et korduseksam maksab meie vääringus nel- rubla, kolmas kord eksamile minna nõuab aga kaheksa rub- la suurust kulutust, kusjuures see toimub ainult rektori eri- loa.

Uuendustest niipalju, et tä- navu ühendati keskkooli lõpu- eksamid sisseastumiseksamite- ga.

Komsomoli kuulub enamuse üliõpilastest. Komsomolikomitee on paarikümneliikmeline ja pal- galine, kes väga hästi suudab

lahendada üliõpilaste probleeme ja raskusi.

Komsomolikomitee aitab or- ganiseerida ka igalaupevõõh- tuseid tantsupidusid. Nendel osaleb Hgikaudu 1000 üliõpilast. Tantsuruumina kasutatakse üli- kooli fuajeed. Muusika eest hoolitsevad popansamblid või on kasutusel magnetofonimuu- sika. Peo ajal on võimalus ka televisorit vaadata või istuda puhvetis.

Sissepäas on eranditult ainult üliõpilastele. Kuna ülikooli ter- ritoorium on ümbritsetud aiaga, siis on võimalik kahekordne kontroll. Aluseks on üliõpilas- pilett.

Ülikooli filmiklubi on väga nõrgal järjel, meie instituudi kinoklubiga ei anna võrreldagi. Klubi liikmete arv on umbes 100.

● Muljed Budapesti linnast? Budapest on väga mugav linn. Hea on seal orienteeruda. Ühel pool jõge asub Buda, mis on põhiliselt elamurajoon, tei- sel pool Pest; kus asuvad kinod, teatrid, kauplused jne. Peami- selt elatakse satelliitlinnades (võrreldavad ehk meie Musta- mäega).

Üldiselt on ungarlased väga toredad ja abivalmid.

Sain Ungaris hulga uusi ja häid sõpru.

Vestluskaaslane oli
KATRIN ROOMET
TP-11

Mida nägite-kuulsite?

EDUARD BRANDT

8. detsembril hilisõhtul lahkus meie hulgast jäädavalt poliitilise ökonomia kateedri dotsent **EDUARD BRANDT**.

Eduard Brandt sündis 5. juulil 1907. a. Leningradis töölisperekonnas. Karmid ja rasked kasvuaastad ning kohtumised M. I. Kalinini, A. V. Lunatšarski, N. K. Krupskaja ning H. Pöggelmanniga kujundasid elava loomuga noormehest kiiresti küpse kommunisti ja pedagoogi. Sündimuste- ja tegude-rohke elu jooksul jõudis E. Brandt anda palju oma pulbitsevast energiast, loomejõust ja teadmistest kommunistliku partei teenimiseks ja noorsoo kasvatamiseks. Pärast Leningradi Riikliku Ülikooli õigusteaduskonna lõpetamist 1930. a. töötas E. Brandt mitmetel vas-

tavataval partei- ja pedagoogilise töö lõikudel Leningradis, Tšeljabiniskis, Jakutskis. NLKP liige oli ta 1930. aastast.

Alates 1945. aastast töötas E. Brandt meie vabariigis juhtivat ametikohtadel. Algul paaribitserina Rahvakomissari Nõukogus, seejärel propagandaosakonna juhataja asetäitjana EKP Keskkomitees. Pikeemat aega oli E. Brandt Tartu Linnakomitee I sekretär, rakendades oma oskusi ja energiat ülikoolilinnas taastamiseks ning tööstuse ja kultuurielu arendamiseks rasketel sõjajärgsetel aastatel.

1949. aastast pühendus E. Brandt täielikult pedagoogija teadustööle. Kuni 1955. aastani töötas ta poliitilise ökonomia

kateedri dotsendina Tartu Riiklikus Ülikoolis. Seda perioodi iseloomustavad 37 teaduslikku ja üle 60 populaarteadusliku töö. 1954. aastal omistati E. Brandtile majandusteaduse kandidaadi teaduslik kraad. Mitme aasta jooksul juhatas E. Brandt ENSV TA Majanduse Instituudi poliitilise ökonomia sektorit. 1961. aastast töötas E. Brandt TPI-s poliitilise ökonomia kateedri dotsendina, kus ta pälvis oma suure erudeerituse ja nõudlikkusega nii kolleegide kui üliõpilaste sügava lugupidamise. Vaatamata raskele haigusele täitis E. Brandt oma tööülesandeid laitmatult, olles oma töö ja ellusuhtumisega eeskujuks kõigile.

E. Brandt on teinud suurt ja tänuväärset ühiskondlikku tööd.

Ühingu «Teadus» lektorina on ta pidanud üle tuhande loengu paljudes Nõukogudema linnades. Aastail 1947—1951 oli E. Brandt ENSV Ülemnõukogu saadik.

E. Brandti on autasustatud Isamaasõja II järgu ordeniga ja 4 medaliga. E. Brandti teeneid ühiskondlikul ja pedagoogilisel alal on hinnatud paljude aukirjadega.

Katkes tööka ja teotahelise kommunisti elutee. Kuid helge mälestus E. Brandtist on püsiv.

TPI rektoraat

TPI parteikomitee ja ühiskondlikud organisatsioonid

TPI ühiskonnateaduste teaduskond

sport

Riiast esikoht

Juba viiendat korda toimunud Riias meie maa kõrgemate koollide allveespordivõistlused. Sel-lest, iga aastaga üha esinduslikumaks muutuvast jõuproovist, võtsid seekord esmakordselt osa ka Minski ja Krasnojarski PI üliõpilased.

Naiste konkurentsis võitis kõik alad Kiievi PI üliõpilane T. Titorenko, kellele kuulus esikoht ka mitmevõistluses. Tänavune NSV Liidu absoluutne meister allveeorienteerumises K. Kõrm oli meie edukaimana tänavanagu võistluses. Täna ka kokkuvõttes ka mitmevõistluses

teise koha. R. Pahla oli 2. 400 m ja 3. 100 m lestaujumises, M. Ridal 2. 100 m lestaujumises ja 3. sukeljumises. Viimasele kuulus 3. koht ka mitmevõistluses.

Meeste mitmevõistluses oli nagu mullugi parim TPI üliõpilane, mitmekordne Euroopa meister V. Dubrovski, kes individuaalaladest võitis veel sukeljumise ja 100 m lesta- ning akvalangiumise. P. Parrele kuuluvad kolmandad kohad sukeljumises ja akvalangiumises ja teine koht mitmevõistluses S. Pustovalovi (Krasnojarsk) ees. Parim oli TPI teatevõistkond, kuhu lisaks nimetatule kuulusid A. Ila, R. Kastan ja V. Martšenkov.

TPI võistkonna võit Moskva Avioinstituudi ja Kiievi PI ees kujunes tänu võistkonna ühtlasele esinemisele oodatust ülekaalukamaks. Jääb vaid loota TPI spordiklubi edasisele kaasaabile, et senised head traditsioonid ei katkeks.

PEETER PARRO sektsiooni esimees

Parem „Kalevi“ kollektiiv

Edukalt esinesid TPI ujujad 6. detsembril «Kalevi» ujulas toimunud «Kalevi» Tallinna k/k teateujumise võistlustel.

Võistkond, kuhu kuulus kolm nais- (Epp Tui, Kadri Elken ja Anneli Norman) ja seitse mees-ujajat, (Ain Roo, Agu Tohver,

Urmas Siitan, Rene Jakobson, Mihhail Hruļjov, Hillar Kangur ja Reijo Kesa) võitis nende võistluste rekordajaga 4.59,3. Endine rekord kuulus TPedI-le ajaga 4.59,8 (käesoleva aasta aprillist.)

FRIEDEL RAUDESEPP

TŠEMPIONIKS «VENE JUUST» VÕRUST

Niisugust juustuküllust polnud ma veel näinud. Määratu suur külmutuskapp oli täis kõikvõimalikke juustusorte kogu NSV Liidust — ligi kakssada ettevõtet olid saanud oma parima toodangu üleliidulisele juustumeistri konkursile Doni-aärses Rostovis.

Zürri liikmed tulid konkursile näljastena. Tegusteerimine kestab peaaegu kaheksa tundi, nii et kui pisikeste tükkide kaupa ka ei prooviks, päeva jooksul tuleb alla neelata küllalt suur hulk. Kõigepealt said kohtunikud tead, et kõik segavad maitsed suust kaoks. Seejärel kanti pidulikult sisse juustutükikesed. Vastavale kaardile pidi iga zürri liige kandma šifri ja hinde.

Šifreeritud olid ainult tehased, juustu sort tehti zürriile teatavaks. Degustaatorid pidasid omavahel nõu, näsisid hulk ae-

ga iga tükkikest, panid midagi kirja... Valges kitlis tütarlaps käis kogu aeg laudade vahel ja valas teed.

Peaaegu kõik tehased saatsid konkursile «Vene juustu», kuid parimaks osutus Võru Piimatootede Kombinaadi juustumeistri toodang. Selle juustu maitses sõnadega ei kirjelda, seda peab ise proovima. Kui mina seda tegin, mõistsin kohe, et tegu on tõelise tšempioniga.

Veel üheks tšempioniks sai sulatatud «Doni juust» Rostovi tehase. Seda juustu toodetakse päevas mitu tonni, kuid letil saab ta lehada ainult minuteid. Tehas võiks väljalaset suurendada, kuid paraku ei võimalda seda tootainebaas.

Teisele kohale tuli Karboniki tehase (Stavropoli krai) hollandi juust.

R. Rõtšanov Lühendatult «Nedeljast».

TPI ATEISMIKLUBI «ATHEOS»

Reedel, 13. detsembril kell 19 algab «Piko»-s ebauskude õhtu. Eeljärgkorras on II kursuse tudengid, kelle «Atheose»-aega möödunud aastal ühtegi 13. ja reedet ei juhtunud.

- ◆ Päevakohane viktoirin
- ◆ Müüsika
- ◆ Künlavalgus
- ◆ Kutsed II-206

ÜHTKI TUNDI TULUTA...

Kas te ei raiska oma aega asjatult? Kuhu tahate jõuda 40-aastaselt? Mida saavutada kuuekümnendal? Oskate te pikemalt mõtlemata vastata nendele küsimustele? Ja kui ei, kas te siis ei loobi tühja oma hinnalise aega?

«Literaturnaja Gazeta» avaldas hiljuti mõningaid ajalehe «Washington Post» pühapäevilisest «Potomac» tõlgitud nõuandeid inimestele, kes oma aja ratsionaalse kasutamiseks ja hädas on. Ehk on meilegi neist tulu.

***

Inimesed kulutavad kasutult aega ja seepärast, arvatavasti endale aru, et need tüllkesed ajajupid on tükikesed elust. Enamik meist elab, töötab ja kasutab oma aega hindede mitte üle «rahuldava». Sellised inimesed loevad ainult tunde või päevi. Minutiteile ei mõelda ja just seepärast ei märgata, kuidas kaovad aastad või koguni elu.

Vältimaks seda esitage enesele küsimus: kuidas võiksin mina just sellest minutist älates oma aega kõige otstarbekamalt kulutada? Seejärel võtke paberileht, pange sinna kirja oma elu sihid ja küsige endalt lõpuks: «Kui ma praegu saan teada, et poole aasta pärast tapab mind väik, kuidas elan siis mulle jäänud aja jooksul?»

Tasub vaid hakata mõtlema nende küsimuste üle, kui edasine elukäik omandab selgemad piirjooned. Sellisest algpunktist lähtudes tuleb määrata teie ees seisvate ülesannete pingeriida tähtsuse järjekorras. Ülesandeks «A» võib osutuda aruande lõpetamine, mida teie ülemus ammu ootab (ja mis võib teda parajasti veenda teie ametialase edutamise vajalikkuses); kuid see võib olla ka peenra kaevamine aianurgas, mille kallale tahtsite asuda juba eelmisel kevadel. Pärast seda koostage iga päev nimekiri «Mida teha» ja ärge unustage «päeva» jooksul end kontrollida.

Aga kui teil siiski tekib raskesti millekski aja leidmisel? Probleemi lahendus sõltub sellest, millega te tegelete.

***

Ühele raamatupidajale ei andnud asu igasugused edasilükkamatud tööd. Neid oli nii palju, nad olid nii tülikad, nõudsid nii palju aega ja energiat, et ta... lükkas nende tegemise pidevalt edasi.

Neile, kel, nagu öeldakse, on

pea pulki täis kõikvõimalikest asjataimetustest, sobib nn. «šveitsi juustu» süsteem. See tähendab: suure töö kallale asudes tehke talle augud sisse, et pärast oleks kergem temast jahu saada. Teiste sõnadega — killustage suur ülesanne väikesteks, millest igaüks nõuab mitte üle viie minuti, kuid tuleb see-eest lahendada viivitamatult. Te ei märkagi, kui olete suure ülesande lahendamise teel tüki maad edasi liikunud.

Üks võimalus edasilükkamise harjumusest vabanemiseks: mõelge, mida selline harjumus maksma võib minna. Te võite ju päevast päeva edasi lükata selles vähemaldiva töö nagu oli vahetamine auto mootoris, kuid kahe kuu pärast tuleb teil remondi eest ümmargune summa välja laduda.

Kui ka kõik need nõuanded ei aita, siis veel üks väljapääs olukorrast: istuge toolile ja ärge tehke midagi. Absoluutselt mitte midagi. Veerandtunni möödudes hakkab teil kindlasti ime-lik — ja sedavõrd, et kargate püsti ning asute oma kõige tähtsama töö kallale.

***

On teenistujaid, kes kannatavad ühekülgse, mehaanilise töö-ülesannetele lähendamise all. Mida rohkem nad töötavad, seda väiksema efektiivsusega kulutavad nad oma aega.

Näiteks käis üks selline teenistuja aastate viisi tööl ka puhkepäeviti. Tal oli kujunenud harjumuseks jätta töönädala jooksul terve hulk pisiasju puhkepäeval lahendamiseks. Talle soovitati loobuda sellisest praktikast. Ja pole midagi mõistatuslikku selles, et ta hakkas töönädala jooksul kõigi ülesannetega toime tulema.

Veel mõningaid nõuandeid «tõesse uppivatele» administraatoritele:

● Kõigil koosolekudel pidage päevakorrast rangelt kinni, alustades esmajärgulise tähtsusega küsimustest. Püüdke lahendada kõik küsimused kohe, et pärast nende juurde mitte enam tagasi tulla.

● Kasutage ära iga minut! Robert Kennedy kuulas habet ajades plaadilt Shakespeare'i.

● Mõelge iga paberit kaes ainult üks kord. Ärge pange kunagi kõrvale kirja, ega muud dokumenti, kuni te pole sellele vastanud või teinud kõik vajalikku.

Kas TEATE, ET...

Rootsis sõltub elektrienergia hind kellaajust; öösiti, kui teda tarbitakse vähem, on ta ka odavam. Seda asjaolu arvestades arhitektid, luues ühepere-konnaelamu uut küttesüsteemi Esimese korruse põrandal all on küllustikukiht, milles paiknevad elektriküttespiraalid. Küllustikku soojendatakse öösel, et ta kogutud soojuse päeval tubadele edasi annaks. Soojuse hulka reguleerib automaatika, mis hoolitseb ka selle eest, et süsteem lülituks sisse alles pärast sudaööd ja vätja hiljemalt kell 6 hommikul.

«Znanije-sila»

MÕISTATUSE VASTUS

Eelmises numbris avaldatud saladuslik kiri oli koostatud abessiinia tähestikust, mille häälikute nimetused olid vastava trükitehnilise baasi puudumise tõttu ära toodud ladina tähtede vahendusel.

Leitud NAISTE KÄEKELL. Küsida mehaanika dekanadist, AV-201, Virrok.

Avaldame kaastunnet töökaaslasle Viivika Loometile **ABIKAASA** surma puhul **OMV kollektiiv**

Avaldame sügavat kaastunnet rühmakaaslasle Enn Kulasalule **ISA** surma puhul. **LR-51**

Vastutava toimetaja aset. **M. RANDVEER**

«Таллинский политехник», ерган парткома, ректората, комитета ЛКСМЭ и профкома Таллинского политехнического института.

Trükikoda «Ühiselu», Tallinn Pikk 40/42. Hind 2 Kop.

Tellimuse nr. 2198.

MB-10731